

PTUJSKI

Politično gospodarski tednik.

Štev. 44

Ptuj, 27. novembra 1921

III. letnik

Na narodni praznik, 1. decembra

priredi

Jugoslovanska Matica v Društvenem domu

slavnosten VEČER

— Začetek ob 20. uri. —

Pridite vsi! Pokažimo, da smo edini v vprašanju rešitve neosvobojenih bratov in sestr!

Naprej!

(Ob prazniku ujedinjenja.)

V četrtek, 1. decembra praznujemo v četrtič naš največji narodni praznik, praznik našega ujedinjenja. Kako veselo so utripala takrat naša srca! Končana je bila svetovna vojska. Končala pa se je tako, da se je zrušila trhla Avstrija, na njenih razvalinah pa se je začelo novo življenje. Česar bi ne bili nikdar sanjali, se je uresničilo. Slovenci so po lastni volji s Hrvati podali roko Srbu, da ožive novo državo ujedinjenih Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kakor še nikdar v zgodovini, smo bili takrat slavnostno razpoloženi. Veličastni sprevod je v Ptujju takrat to jasno pokazal. Zgrnilo se je ljudstva, praznično oblečenega, na okrašenih vozovih, mladeniči in možje na čilih konjih, iz vse okolice v Ptuj, da javno in slovesno pokažejo začetek nove dobe. Kdor je prisostvoval oni manifestaciji, ogromni udeležbi pri slavnostni službi božji pred dominikansko vojašnico, ko se je prečital kraljev manifest o ujedinjenji naši državi, je občutil v srcu, da se začinja nekaj izrednega, da se pričinja nova doba.

Slavnostno razpoloženje tistih dni se je pogojevalo. Prihajali so dnevi, ko je bilo treba

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travner.

Nadaljevanje.

To sliko nam izpopolnjujejo številni napis, kipi, sohe, reliefi, sarkofagi, novci itd., ki so se našli. Posebno znameniti so kamni, ki so vidni na podstavku mestnega stolpa, med njimi sosebno kamen pod stopnicami nasproti cerkvenim vratom z napisom „Caesius ingenuus Peotovicne“, ker je to najstarejše še v izvorniku ohranjeno ime našega mesta.

Mnogo izkopnin hrani mestni muzej, nekaj jih je tudi na ptujskem gradu. Najlepše in najdragocenejše se nahajajo v graških in dunajskih muzejih. Te izkopnine nam pripovedujejo o navadah in šegah prebivalcev, o njihovih imenih itd. Iz njih poznamo, katera božanstva so častili, skratko, te izkopnine so živa priča nekdanjega življenja v Poetoviju. Mnogo teh spomenikov se je zgubilo, marsikak spomenik, ki se je ohranil stoletja, so

sleči praznično obleko, pa obleči vsakdanjo delavsko. Saj je nastala naša država na razvalinah nekdanje Avstrije, na razvalinah svetovne vojske. Kdor je pametno in trezno mislil, je moral vedeti, da se z novo državo začinja tudi novo delo za njo. Zakaj iz razvalin in na razvalinah je bilo treba ustvariti novo državno stavbo naše Jugoslavije.

Minila so tri leta od tistih dni, tri leta, v katerih smo gradili svojo državo. Kaka so bila ta leta, kaj smo dosegli v tej dobi?

Počasi je napredovalo naše delo. Delavcev ni bilo obilo, izvežbanih, vstrajnih delavcev še manj. Bilo je pa še tudi takih delavcev, ki so rajši stali ob strani pri delu ali pa delo celo ovirali. Zato ni čuda, da je le počasi napredovalo delo pri zgradbi naše ujedinjene domovine. Ne smemo se čuditi, da je ta ali oni pri delu opešal, drugi postal nekoliko malodušen, ko je videl, da njegovo delo ne rodi takojšnjega in obilega sadu.

Ali bilo je tudi vstrajnih delavcev. Ti se niso dali oplasiti prvim neuspehom. Če so zadeli na ovire in težave, se niso ustrašili. S podvojeno silo so gledali, da premagajo težave. In začeli so se kazati uspehi. Večkrat so bili to mali, neznamni uspehi. Ali kazali so, da delo ni zastoj, da se po takih uspehih pride do zaželjenega namena.

Najvažnejše delo, ki smo je storili v prvih treh letih našega skupnega življenja in delovanja, je pač naša ustava, sprejeta letos na Vidov dan. Z njo je položen trden temelj, na katerem moremo graditi dalje. Svojo trdnost je pokazal ta temelj, ko so naši vnanji neprijatelji, računajoč na našo neslogo, letošnjo jesen poskusili, da omajajo ta temelj. Ali videli so, kako složno, edino smo nastopili proti njim za našo edinstveno državo.

Misel naše edinstvenosti zmaguje. Naše kulturne organizacije so bile prve, ki so se strnile v enotne državne organizacije. Naši kmeti so letos šli doli k Srbom pogledat njihovo delo in življenje in sklenili z njimi ožje znanstvo in prijateljstvo. Naši obrtniki in trgovci iščejo stikov s svojimi tovariši v

razbili neuki ljudje ali pa jih uporabili, ko so zidali svoje hiše. Mnogo teh starodavnih prič pa še krije zemlja in marsikaj nam bo postalo iz te davne dobe jasnejše, ko jih izkoplje izvedenec.

Pa že ti dodatki nam zadostujejo, da si napravimo precej natančno sliko starega Poetovija.

Najvažnejši del in središče mesta je bil brezdvomno tam, kjer je stalo največje svetišče, tretji Mitrej, tukaj sta se najbrže križali glavni ulici dekumanus maximus in cardo maximus. V teh ulicah so stale najlepše in največje hiše, ki pa so se razlikovale od hiš v Rimu in v ostali Italiji, ker so se morale stavbe prilagoditi krajevnim in podnebnim razmeram. Tudi so se tukaj nahajala važnejša državna poslopja, ki so bila krasnejša in razkošnejša, kakor v sedanjih mestih. Ob Dravi so živeli ubožnejši sloji, sosebno ribiči, obrtniki in mali rokodelci. Isto velja več ali manj za del mesta na desnem bregu. Ob hajdinskem klancu so stala, kakor omenjeno, poslopja carinskega urada. Svetišče, kapelice, soh in spomenikov je bilo v mestu mnogo. Gotovo

drugih delih države in se vežejo z njimi v tesnejše zveze. Naša uprava pa skrbi, da enotno preuredi državne naprave in jih zedini v delu za skupno prospevajočo Jugoslavijo.

Naprej! je bilo geslo dosedanjim našim delavcem. Naprej! mora ostati geslo tudi dalje, dokler ne dosežemo močne, srečne Jugoslavije.

Katarinin sejem.

Najvažnejši med tremi letnimi sejmi v Ptujju je pač Katarinin 25. novembra. S tem časom naj bi se začela prava zima. Trgovci si žele, da je ta dan pošteno mrzlo, potem si ljudstvo priskrbi zimske obleke in obutala. Ako pa je o Katarininem toplo, odlagajo ljudje nakup zimske obleke in prebijejo zimo s staro obleko. Tako je bilo saj do svetovne vojske, ko je bilo še blaga in se je dalo dobiti blago po cenah, ktere je zmogel tudi navadni človek.

Ali tudi ti Katarinini sejmi pred vojsko, časi je prišlo nanje dosti ljudstva in je bila kupčija jako živahna, so bili le senca proti nekdanjim sejmom v Ptujju. Dokler ni poznal promet parne sile za parnike in železnice, se je vršila trgovina po rekah in po suhem z živalsko uporabo. Pri tej trgovini pa je bil Ptujju važno trgovsko mesto. Ptuj je posredoval trgovino med zahodom v Italijo in vzhodom na Ogrsko in dalje v Romunijo in celo Rusko. Poleg drugih deželskih pridelkov je posredoval Ptuj zlasti žito in živino za Italijo. Ko je v 17. stoletju živinska trgovina z Italijo najbolj cvetela, je posebna trgovska družba v Ptujju spravila v Italijo do 3500 glav živine. Na ptujске sejme so prihajali s svojim blagom trgovci in obrtniki pa tudi kupci s Štajerskega, Hrvaškega, Kranjskega in Koroškega. Sejmi so trajali po štiri tedne, 14 dni pred in 14 dni po imenovanih sejmjskih dneh.

Vrhunec je dosegel Ptuj kot trgovsko

se je nahajalo v mestu mnogo zasebnih in javnih vrtov in nasadov, kakor so imeli Rimljani sploh mnogo smisla za udobnost in lepoto. Radi tega so si, kar smatramo za gotovo, napeljali vodovod s Pohorja. Mesto je imelo, sodeč po izkopninah, več javnih stranišč, brezdvomno so se nahajale tukaj razne telovadnice, ker je bila telovadba v starem veku visoko čislana. Ostanki amfiteatra se še niso našli. Če pa je imela mnogo manjša Flavija Solva svoje gledališče in gladiatorje, jih gotovo tudi Poetovio ni pogrešal. Obrt, trgovina in industrija so bile zelo razvite, posebno so se izdelovale posode za vsakdanjo potrebo, pa tudi grobne svetilke z različnimi označbami in podobami. Ohranilo se nam je ime opekarnarja Servijana, ki je imel svojo tovarno pri Zg. Hajdini, drugo opekarno smo že imenovali, pa tudi drugi predmeti, kakor razne steklenice, šalice, doze za dišave in razno orodje za domačo uporabo so bile domačega izvora. Potrebno steklo so izdelovale številne steklarne na Pohorju. Navadnejše sohe, spomenike, mozaike, kakor tudi ključavničarska in kovaška dela so izdelovali domači ro-